

XII Podlaskie Forum Urbanistów

Bielsk Podlaski, 6 września 2019 r.

INICJATYWA BIELSKA 2019

Uczestnicy i organizatorzy XII Podlaskiego Forum Urbanistów w Bielsku Podlaskim są świadomi narastającego kryzysu gospodarki przestrzennej i jego nieodwracalnych skutków dla przestrzeni i krajobrazu, generującego straty społeczne i gospodarcze, liczone już w dziesiątkach miliardów złotych rocznie.

Jednocześnie uczestnicy i organizatorzy Forum dostrzegają fakt istnienia w Polsce obszarów peryferyjnych, których przyszłość jest poważnie zagrożona z powodu głównie depopulacji, niekorzystnych zmian struktury wieku ludności, wypłukiwania funkcji społeczno-gospodarczych, niedoinwestowania oraz obniżania się poziomu dochodów. Szczególnie zagrożone są regiony położone z dala od największych aglomeracji, w tym znaczne części Podlasia. Zagrożony jest byt niektórych małych i średnich miast.

Dlatego też, poprzez niniejszy dokument INICJATYWĘ BIELSKĄ zwracamy uwagę sfer decyzyjnych, biznesowych i opinii publicznej na coraz bardziej nabrzmiewające problemy związane z zapewnieniem ładu przestrzennego oraz potrzebę bardziej spójnego i racjonalnego rozwoju Polski. Proponujemy rozpoczęcie dyskusji na temat zasad i kierunkowych działań, które mogą przełamać niekorzystne tendencje rozwojowe.

Zgromadzona na XII Podlaskim Forum Urbanistów reprezentacja szerokich kręgów obywatelskich, zrzeszająca przedstawicieli administracji samorządowej, liderów sektorów publicznego i prywatnego, działaczy lokalnych wspólnot oraz profesjonalistów z wielu dziedzin nauki i życia społeczno-gospodarczego przyjmuje następujące stanowiska:

1. **ZGADZAMY SIĘ** ze stwierdzeniem, że rozwiązania z zakresu planowania przestrzennego, zarówno w wymiarze lokalnym jak i regionalnym, same w sobie nie rozstrzygną problemów społecznych i ekonomicznych, jednakże żywotność ekonomiczna, stabilizacja społeczna ani zdrowe środowisko naturalne nie mogą obejść się bez spójnych, efektywnych i wspomagających je ram przestrzennych.

Zgadza się też ze stwierdzeniem, że paradygmat metropolitalny, związany z postawieniem na rozwój oparty na nielicznej grupie najlepiej rozwiniętych i atrakcyjnych ośrodków, nie jest obecnie ani jedyną, ani najlepszą drogą do długookresowej modernizacji kraju; dla zapewnienia oczekiwanego przez społeczności lokalne rozwoju należy wykorzystać korzystne cechy polskiej sieci osadniczej, w tym jej policentryczność oraz zapewnić warunki dla rozwoju wszystkich miast i regionów, zgodnie z ich potencjałem demograficznym.

2. **POSTULUJEMY** restrukturyzację prawa planowania przestrzennego i polityki społeczno-gospodarczej z uwzględnieniem następujących propozycji:

- 1) planowanie przestrzenne (tworzenie projektów aktów prawa miejscowego, dokumentów planistycznych jako twórczych opracowań, analiz, baz danych, raportów) powinno być

XII Podlaskie Forum Urbanistów

Bielsk Podlaski, 6 września 2019 r.

- prorowadzone przez publiczne – profesjonalne i uprawnione do tego jednostki planistyczne jako instytucje interesu publicznego, objęte ochroną ich niezależności, przy równoczesnym zapewnieniu jak najwyższych standardów opracowań urbanistycznych,
- 2) należy dążyć do ustanowienia priorytetu planowania funkcjonalnego, zintegrowanego z inwestycjami publicznymi i komercyjnymi, polegającego na obejmowaniu strategiami rozwoju i aktami prawa miejscowego spójnych całości, tj. obszarów i regionów opartych na wzajemnych powiązaniach środowiskowych, społeczno-kulturalnych i gospodarczych, mających wspólne problemy, ale też potencjały i cele rozwojowe,
 - 3) w powyższym kontekście zasadne jest utworzenie międzygminnych ośrodków planowania przestrzennego, obejmujących miasta powiatowe i powiązane z nimi gminy miejsko-wiejskie i wiejskie; w szczególności zasada ta dotyczyć powinna miast średnich i dużych z ich funkcjonalnym otoczeniem, w tym strefą dojazdów do pracy i obsługi ludności,
 - 4) wyrównanie poziomu życia i szans rozwojowych miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów zagrożonych marginalizacją powinno nastąpić poprzez podjęcie wobec tych miast i obszarów zindywidualizowanej, opartej na ich specyficznych potencjałach, polityki rozwoju, w tym interwencji publicznej,
 - 5) nadrzędnym celem powinno być przywrócenie stabilizującej oraz prorozwojowej lokalnie i regionalnie roli tych ośrodków, które utraciły lub tracą swój potencjał społeczno-gospodarczy i pełnione funkcje w systemie osadniczym kraju,
 - 6) konieczne jest wsparcie funkcji miast w celu aktywizacji ich zasobów i potencjałów, mogących skutecznie przeciwstawić się procesom polaryzacyjnym, jak też aktywizować lokalne społeczności i rynki ekonomiczne.
3. **WYRAŻAMY** pogląd, że konieczne jest odzyskanie rzeczywistej kontroli publicznej i decydowania w sprawach planowania przestrzennego lokalnego i regionalnego.
 4. **OPOWIADAMY SIĘ** za zrównoważonym, racjonalnym i spójnym rozwojem Polski, uwzględniającym różnorodne potrzeby społeczne, gospodarcze i przyrodnicze, zapobiegającym narastaniu różnicowań międzyregionalnych oraz degradacji wielu części kraju.
 5. **PROPONUJEMY**, aby Burmistrz Miasta Bielsk Podlaski wraz ze Starostą Bielskim podjęli działania w celu realizacji postulatu określonego w punkcie 2.3 Inicjatywy Bielskiej. Zachęcamy, tym samym, samorządy w regionie i w kraju do wspierania i kontynuowania podjętej inicjatywy.